

Regionkontoret
Styrning och stöd
Charlotte Nilsson Bibin
Nämndtjänsteman

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2024-05-13	RS231245

Regionstyrelsen**Beslut om byggnation på sjukhusområdena i Region Halland****Förslag till beslut**

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta att föreslå regionfullmäktige besluta att

- utifrån inriktningsbeslutet i regionfullmäktige 6/12 2023, utveckla de tre sjukhusområdena i Kungsbacka, Varberg och Halmstad genom om- och nybyggnation med stöd av lokalförsörjningsplanerna till en total investeringsram på maximalt 22 mdkr i 2024 års prisnivå
- ge regionstyrelsen i uppdrag att genomföra förstudier för skede 1 och 2 utifrån rekommenderat alternativ i lokalförsörjningsplanerna för sjukhusområdena i Halmstad, Varberg och Kungsbacka.
- ge regionstyrelsen i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av framtidens måltidsförsörjning som bygger på ett flexibelt måltidsutbud för att tillgodose patienternas behov och önskemål genom en lösning som bygger på kyllda portionsförpackningar. Analysen ska utföras som en del av genomförandet av lokalförsörjningsplanerna
- ge regionstyrelsen i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av samlokaliserade primärvårdsakuter på sjukhusen i Halmstad och Varberg för möjlighet till en trygg och enkel patientupplevelse, samt för samutnyttjande av resurser och kompetens. Analysen ska utföras som en del av genomförandet av lokalförsörjningsplanerna

- ge regionstyrelsen i uppdrag att etablera en organisering för att säkra genomförandet av lokalförsörjningsplanerna ur ett helhetsperspektiv
- ge regionstyrelsen i uppdrag att årligen till regionfullmäktige åiterrapportera framskridandet av ovanstående beslut
- som en konsekvens av föreslagen lokalförsörjningsplan för sjukhusområdet i Halmstad avbryta befintlig projektering av nytt BUP-hus (dnr RS190103, §99, 2022-10-26)
- avsluta sedan tidigare beslutade förstudier avseende bildhuset i Halmstad (dnr RS210611 §432), höghuset i Varberg (dnr RS210705 § 436) samt mottagningsbyggnad i Kungsbacka (dnr RS210676 § 435).
Dessa omhändertas som delar av genomförandet av lokalförsörjningsplanerna
- anteckna att regionstyrelsen löpande erhåller underlag för beslut om åtgärder kopplade till de lokalbehov som behöver omhändertas i väntan på driftstarter enligt Lokalförsörjningsplanen

Sammanfattning

Lokalförsörjningsplanerna bygger på en helhet av verksamhetsbehov, fastigheternas status samt patientflöden och beroenden mellan verksamheter. Det ger förutsättningar för mer sammanhållna och effektiva flöden för patienten och mellan verksamheter med akuta flöden

Det innebär också möjlighet till effektivare bemanning, bättre arbetsmiljö, lokaler för medarbetarna och en god lärandemiljö kliniskt/träning samt ökar förutsättningarna att ta emot oförutsett ökat inflöde och hantera infekterade patienter

I arbetet med Lokalförsörjningsplanerna är den Framtida Måltidsförsörjningen och samlokalisering av primärvårdsaspekter och sjukhusens akutmottagningar viktiga aspekter att ta hänsyn till.

Lokalförsörjningen är en avgörande del för förutsättningar för fortsatt utveckling av hälso- och sjukvården i Halland.

Bakgrund

Det finns ett stort ackumulerat behov av yta och funktionalitet när det gäller lokaler för verksamheterna på samtliga tre sjukhusområden i Halland. Fastighetsbeståndet på sjukhusområdena byggdes ut kraftigt under 1960 till 1980-talet som i flera landsting. Idag är dessa lokaler i stort behov av renovering och i vissa fall rivning. Det finns också stora behov när det gäller funktion, samband mellan verksamheter och anpassning till modern teknik och utveckling.

Hallands sjukhus Halmstad invigdes 1915 och har därefter utvecklats och byggts ut under åren. Flera byggnader och påbyggnader har tillkommit och på 2000-talet byggdes en ny mottagningsbyggnad med huvudentré.

Hallands sjukhus Varberg invigdes 1972. Byggnation har tillkommit under åren men merparten av byggnaderna är uppförda under 1970-talet.

Hallands sjukhus Kungsbacka invigdes 1940 och byggdes ut under 1960- och 1970-talen.

Genom åren har fastigheterna byggts till successivt, renoverats och underhållits. Förändringarna har utförts i olika etapper och delar utifrån verksamhetsbehov eller med utgångspunkt i fastigheternas status och aktuella förutsättningar.

Att bygga och renovera successivt har i många fall gett lösningar för enskilda behov men inte gett möjlighet till långsiktighet ur ett helhetsperspektiv. I längden har det inneburit begränsningar och inlåsningseffekter i lokaler och många behov har fått stå tillbaka då de kräver större förändringar som inbegriper flera verksamheter och byggnader för att kunna realiseras.

Det finns nu ett stort behov av både yta och funktionalitet för verksamheterna. Lokalerna innebär i dagsläget begränsningar med konsekvenser för både verksamhet, medarbetare och patienter. Det finns också behov på alla tre orter som behöver hanteras på kortare sikt i väntan på långsiktiga lösningar utifrån Lokalförsörjningsplanen.

Arbetet med att ta fram Lokalförsörjningsplaner

För två år sedan inleddes arbetet med att ta fram Lokalförsörjningsplaner för de tre sjukhusområdena.

Syftet var att få samlad kunskap om verksamheternas behov av funktionalitet och yta i dagsläget och av de krav framtiden ställer på lokaler för hälso- och sjukvård. Tillsammans med fastigheternas status kan sedan förslag på långsiktiga helhetslösningar med utgångspunkt från verksamhetens och patienternas behov arbetas fram. En plan som omfattar helheten där många perspektiv vägs samman, är förutsättningen för att kunna göra långsiktiga investeringar.

I december 2023 tog Regionfullmäktige det övergripande inriktningsbeslutet att fortsätta utveckla dagens tre sjukhusområden i Kungsbacka, Varberg och Halmstad med utgångspunkten att det ska finnas två akutsjukhus med vardera en förlossningsavdelning. Sjukhusen ska utvecklas med avseende på effektiva patientflöden, kompetensförsörjning och en god arbetsmiljö. Ett inriktningsbeslut om sjukhusstrukturen i Halland var första steget och en förutsättning för att kunna arbeta vidare med planerna för en långsiktig helhetslösning för att skapa lokaler som främjar en hälso- och sjukvård med fortsatt hög kvalitet.

Lokalernas betydelse för verksamhet, patienter och medarbetare

För effektiva patientflöden och resurseffektivitet krävs funktionella lokaler. Beroende på hur lokaler utformas och placeras påverkas både hur många patienter som kan tas om hand och hur stor personalresurs som behövs. Även sjukvårdens beredskapsförmåga påverkas av lokalers dimensionering och placering. Omvänt kan verksamhetsutveckling och smarta lösningar försvåras om lokaler inte kan anpassas för att möta nya behov och förändringar. En långsiktig lokalförsörjning behöver flexibelt kunna möta både oförutsedda förändringar och utvecklingen av hälso- och sjukvården

Behoven av yta samt ny funktionalitet har beskrivits i samtliga verksamheter på avdelningsnivå och sedan kvalitetssäkrats och bedömts av ansvariga på olika nivåer i respektive verksamhet.

För att behoven ska vara bedömda på ett enhetligt sätt har arbetet utgått från ett antal antaganden och vägledande riktningar. Effektiva patientflöden, viktiga samband mellan verksamheter, en ökad öppenvård och möjlighet till framtida flexibilitet är viktigt för ett hållbart och långsiktigt resultat.

Hur den demografiska utvecklingen påverkar, hänsyn till utvecklingen av den vård som är nära invånarna, kompetensförsörjning nu och framåt, nya och eventuellt nya vårduppdrag, beredskapsperspektivet och framtida utvecklingsmöjligheter är några av de aspekter som behoven utgått ifrån. Även nationell utveckling och omvärldsspaning när det gäller andra regioners planer och byggnation, dimensionering med mera, har undersökts.

Behoven har vägts samman, analyserats och lagts ihop med fastigheternas status och de geografiska förutsättningarna i de förslag som sedan tagits fram. Under processen har flera förslag på byggnation tagits fram utifrån verksamhetsbehov och sambandskrav. Förslagen har testats och modifierats i en genomförandeanalys som omfattar både att undersöka förutsättningarna för att genomföra byggnationen med upprätthållande av verksamhet, evakuering och målet att ge maximal nytta för patienterna.

Moderna krav och regler för lokaler och tekniska installationer är en grundförutsättning som behöver uppnås i förslagen och medför i sig en större yta

Byggnationerna i Lokalförsörjningsplanen ska ge en långsiktig lösning ur ett helhetsperspektiv där många aspekter vägs samman. Flexibilitet inför framtida behov och utveckling, hållbarhet och miljö, kostnadseffektivitet och teknikutveckling är några av de delar som påverkar långsiktigheten.

Vägval som framkommit under arbetet

Under arbetet har några frågor uppmärksamats som har betydelse för yta och placering i planerna men som också inverkar på arbetssätt och patientomhändertagande. Två av dessa frågor, *framtida måltidsförsörjning* och *samlökalisering av primärvårdsakuter med sjukhusens akutmottagningar*, hanteras med fördel tillsammans med arbetet med Lokalförsörjningsplanen för en god helhetslösning.

Framtida måltidsförsörjning

Med dagens alltmer effektiva behandlingsförlopp och ambitioner om korta vårdtider i slutenvården, behövs ett mer flexibelt alternativ för att passa patientens vårdförlopp och mående. För de patienter som behöver vårdas under en längre tid är det också önskvärt med en variation i vilka maträtter som serveras. De nuvarande sjukhusköken i Halmstad och Varberg är i slitet skick och tidigare halländska utredningar av såväl måltidsförsörjningsfrågor som sjukhusstruktur pekar mot att ett fortsatt användande av nuvarande upplägg inte är det som bäst motsvarar patienternas behov i framtiden.

Trenden nationellt går mot större flexibilitet och valfrihet för patienten, både vad gäller val av maträtt och val av tidpunkt för måltiden. De traditionella sjukhusköken spelar mindre roll och andra lösningar implementeras. Det är Livsmedelsverkets rekommendation att maten som erbjuds på sjukhus ska bestå av ett genomtänkt, varierat och aptitretande utbud av rätter i olika portionsstorlekar, med olika energi- och näringstäthet, anpassade för många typer av patienter och med tillgänglighet dygnet runt. I arbetet med regionens framtida sjukhus är måltidsförsörjningen därför en viktig komponent för såväl patientperspektivet som för hållbarhetsperspektivet, liksom perspektiven med kostnadseffektivitet, flexibilitet och regionens robusthet.

Samlokalisering av primärvårdsakuterna med sjukhusens akutmottagningar

Erfarenheter och analys av statistik visar att invånare besöker Region Hallands akutmottagningar på sjukhusen även om behoven som vården söks för hade kunnat hanteras inom primärvården. Olika försök att såväl rikta invånare till rätt vårdnivå som att skapa större tillgänglighet inom primärvården har inte gett önskade resultat på besöksfrekvensen till akutmottagningarna. Analyserna visar också att en utökad omfattning av kvälls- och helgmottagningarna i regionen inte skulle påverka flödet till akutmottagningarna då besökstopparna främst ligger under dagtid, vilket är utanför kvälls- och helgmottagningarnas öppettider. Mot bakgrund av den mångåriga situationen och det samlade kunskapsläget i Region Halland, nationella trender och prioriteringar och inte minst invånarnas förväntningar om enkel och jämlik tillgång till vård, är det Region Hallands rekommendation att förlägga primärvårdsakuter i anslutning till akutmottagningarna på regionens akutsjukhus.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

En hållbar ekonomi över tid är avgörande för att regionen fortsatt ska ha handlingsutrymme och förmåga att hantera alla utmaningar. Region Halland har ett bra ekonomiskt utgångsläge för att kunna genomföra investeringarna utifrån lokalförsörjningsplanerna. Regionen har idag ingen låneskuld och står sig ekonomiskt förhållandevis starkt i relation till övriga regioner. I en jämförelse av ett antal finansiella nyckeltal, som sammantaget visar den ekonomiska styrkan i landets regioner, tillhör Region Halland den bästa tredjedelen. Denna ekonomiska situation har uppnåtts genom ett långsiktigt ansvarstagande och en medveten hushållning av resurser.

I budgetbeslutet 2020 höjdes regionskatten med 58 öre till 11,40, vilket motsvarade en ökning av skatteintäkterna med ca 440 mnkr årligen. Motiveringen bakom skattehöjningen var då att skapa ekonomiskt handlingsutrymme att finansiera framtida fastighetsinvesteringar samt att hantera svängningar i konjunkturen. Därefter har regionens ekonomi stärkts ytterligare och vid utgången av 2023 uppgick soliditeten, som är ett mått på den långsiktiga finansiella styrkan, till 21,9 procent.

Positiva resultat bidrar till att självfinansiera regionens investeringar. Det årliga överskottet för Region Halland behöver minst motsvara 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning för att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling och för att kunna finansiera kommande fastighetsinvesteringar. För Region Halland skulle det innebära en resultatnivå på ca 250 mnkr årligen utifrån 2024 års förutsättningar.

Det finns stora investeringsbehov i regionens sjukhusfastigheter som behöver omhändertas och lokalförsörjningen är en av hälso- och sjukvårdens stora framtidsfrågor. Region Halland har idag förhållandevis låga investeringsutgifter per invånare jämfört med övriga regioner, vilket sannolikt kan förklaras av att större investeringar i sjukhusfastigheterna skjutits på framtiden. Vi ligger därför efter en del andra regioner på området. I dagsläget är Halland dessutom en av de regioner som ligger lägst när det gäller verksamhetsyta per invånare. Många verksamheter upplever sig också trångbodda och ser ett behov av större yta.

Totalt omfattar investeringsprogrammet för alla tre sjukhusområden ca 22 mdkr räknat i 2024 års prisnivå, fördelat över perioden 2025-2050. Investeringen hanteras som en del av investeringsplanen i Mål och budget, vilket innebär att den långsiktiga finansieringen säkerställs årligen utifrån aktuell prisnivå för den tidpunkt då varje budgetbeslut fattas. Kalkylen utgår från beräknad yta tillsammans kvadratmeterpriser för olika typer av lokaler. Regionen kommer ha en hög grad av egenfinansiering för investeringsprogrammet men eget kapital kommer på sikt behöva kompletteras med extern upplåning.

Nästa steg

För att fortsatt säkerställa helhetsperspektiv och omhänderta genomförandet av investeringsprogrammet för framtidens sjukhusområdesstruktur i Halland behövs en ändamålsenlig organisering.

Organiseringen förutsätter en regionövergripande programledning som tillsammans med en styrgrupp leder arbetet, men som därutöver i allt väsentligt utgår från ordinarie lednings- och linjestruktur. Programchefen har det övergripande ansvaret för hela investeringsprogrammet inklusive att säkerställa framdrift och budget och leder arbetet tillsammans med ett programledningsteam bestående av olika kompetenser från fastighet, vårdverksamheten, ekonomi, kommunikation, administration etc.

Därutöver kommer tvärfunktionella team behövas i olika steg och fördjupningar för att säkra både sakkunskap, helhetsperspektiv och att relevanta aspekter tas med i arbetet. Dessa team utgörs av resurser från befintlig linjeorganisation och kan bestå av olika kompetenser beroende på vilken fas i processen vi befinner oss i; byggprojektledare, arkitekter, ingenjörer, entreprenörer, verksamhetsrepresentanter, vårdhygien, barnombud, etc.

Fastighetsprocessen kommer vara utgångspunkten när det kommer till byggnationerna. Den kompletteras med processer och steg i de förarbeten som behöver göras. Totalt inbegriper arbetet allt från planering till färdigställande. Översiktligt innebär det nedan steg:

- Idé och behov – ta fram övergripande lokalförsörjningsplaner med budgetramar
- Förstudier – ta fram detaljerade specifikationer och ritningar med budget
- Godkännanden och tillstånd – ta fram bygghandlingar, tillstånd mm från myndigheter
- Upphandling – genomföra upphandling av entreprenörer för byggnationen
- Byggnation
- Testning – genomföra inspektioner för att säkerställa alla funktioner
- Inflyttning – verksamhetens driftstart i nya lokaler

Det fortsatta arbetet behöver löpande stämmas av och följas upp med fullmäktiges gruppleddare eller annan vald politisk gruppering.

Konsekvensbeskrivning

En barnkonsekvensanalys och jämställdhetsanalys kommer att göras separat i anslutning till de olika beslutsprocesserna.

Regionkontoret

Krister Björkegren
Regiondirektör

Per Karlsson
Ekonomidirektör

Bilaga:

Sjukhuset i Halmstad Lokalförsörjningsplan juni 2024
Sjukhuset i Varberg Lokalförsörjningsplan juni 2024
Sjukhuset i Kungsbacka Lokalförsörjningsplan juni 2024
Skisser byggnation och skeden 2024

Styrelsens/nämndens beslut delges

Samtliga nämnder och styrelser